

Questions & Answers

Naar aanleiding van het [webinar](#) over de mogelijkheden van mbo-certificaten op 2 februari 2022, georganiseerd door de VGN en SBB

Wat is een mbo-certificaat?

Een soort 'klein diploma' dat je krijgt uitgereikt na het behalen van een beroepsgericht onderdeel van een mbo-opleiding. Dat kan een keuzedeel zijn of een deel van een kerntaak. De behaalde certificaten worden opgenomen in het diplomaregister van DUO. Met een certificaat kan je, met een door OCW erkende opleiding, aantonen voor welke taken je bevoegd en bekwaam bent. Daarmee is het een erkende opleiding.

Wat is het verschil tussen een mbo-certificaat en een leereenheid?

VGN is in 2014 begonnen om het kwalificatiedossier op te delen in leereenheden. Een deel van de leereenheden zijn nu omgezet naar mbo-certificaten. Een leereenheid kan onderdelen uit verschillende opleidingen bevatten. Een mbo-certificaat bestaat altijd uit beroepsgerichte onderdelen uit slechts een kwalificatie (opleiding). Een mbo-certificaat wordt geregistreerd in het diploma-register van DUO.

Worden de mbo-opleidingen alleen via de derde leerweg aangeboden?

Ja. Dit blijft ook zo.

Wat is de primaire doelgroep van mbo-certificaten?

Nieuwe medewerkers zoals zij-instromers: zij zijn door het behalen van mbo-certificaten op diploma-onderdelen, sneller vakbekwaam en bevoegd dan met een volledig diplomatraject, en daarmee sneller inzetbaar.

Huidige medewerkers: zij kunnen met een mbo-certificaat hun taakpakket verbreden of taken op een hoger niveau uitvoeren, zonder een heel diplomatraject in te gaan. Zo kun je mbo-certificaten inzetten om zorgverleners meer uitdaging en meer ontwikkelmogelijkheden te geven in hun werk.

Wat is de kwalificatiestructuur van een mbo-opleiding?

In de mbo-kwalificatiestructuur is voor alle mbo-beroepen een opleiding opgenomen. Een mbo-opleiding bestaat uit drie onderdelen, een basisdeel dat voor alle niveaus en verwante beroepen gelijk is en een profieldeel voor beroepsspecifieke vakkennis en vakvaardigheden. Voor een diploma zijn tevens een aantal keuzedeel afgerond. Voor al deze drie elementen zijn mbo-certificaten van toepassing.

Wat is het kenmerk van het mbo-certificaat?

Het gaat over het beroepsgerichte deel van de opleiding. Voor generieke onderdelen van de opleiding, Nederlands, vreemde talen en burgerschap, kan men geen mbo-certificaten behalen. Met het stapelen van mbo-certificaten kan men dus geen volledig mbo-diploma halen.

Wat is het civiel effect van mbo-certificaten?

Een mbo-certificaat voor een onderdeel van de mbo-kwalificatiestructuur is vastgesteld door het ministerie van OCW. De kwaliteit is geborgd door wet- en regelgeving vanuit de Wet

Educatie Beroepsonderwijs. De waarde, ook wel civiel effect genoemd, is landelijk (h)erkend door werkgevers. De exameneisen zijn dezelfde als voor een mbo-opleiding.

Wat is de waarde van een mbo-certificaat?

Als je een beroepsgericht mbo-certificaat hebt behaald, heeft de (aspirant) medewerker al een deel van een mbo-opleiding behaald. Wil men vervolgens een volledig diploma behalen dan bepaalt de examencommissie van de onderwijsinstelling op welke onderdelen van de opleiding vrijstelling verleend wordt. Dat gebeurt onder andere op basis van behaalde mbo-certificaten, aantoonbare bekwaamheid en werkervaring.

Kun je op ieder moment starten met een mbo-certificaat?

Met een opleider moeten daar afspraken over worden gemaakt, zodat maatwerk tot stand kan komen. Omdat het bij Mbo-certificaten om derde leerweg gaat zijn er veel mogelijkheden om keuzes te maken, passend bij wat de praktijk nodig heeft en aansluitend bij de mogelijkheden van zij-instromers, met perspectief op duurzame inzetbaarheid voor de toekomst. Samenwerkingsverbanden met partners en opleiders en co-creatie zijn belangrijk factoren voor succes.

Hoe zit het met het functiehuis waarin is opgenomen dat aan bepaalde functies diploma's gekoppeld zijn?

Dat is op te lossen. Neem, in samenspraak met de OR, in het functiehuis op dat deskundigheid ook vastgesteld kan worden met een ervaringscertificaat of met bijvoorbeeld een aantal gecertificeerde eenheden.

Hoe verhoudt het wel/niet behalen van een diploma zich met de wetgeving zoals BIG, Wkkgz en Wzd, waarin toch wel eisen over bevoegd staan?

Ook bij EVC moet een deelnemer voor bijvoorbeeld het werkproces 'verpleegtechnisch handelen' aantonen dat hij/zij voor dat onderdeel bevoegd en bekwaam is. Bijvoorbeeld door certificaten aan te leveren waaruit blijkt dat de deelnemer voor die handelingen bevoegd en bekwaam is.

Welke mbo-certificaten zijn er momenteel op basis van de verschillende opleidingen voor Maatschappelijke zorg?

- Individuele ondersteuning in de maatschappelijke zorg > Begeleider specifieke doelgroepen, niveau 3
- Individuele ondersteuning van de cliënt met (verstandelijke) beperking > Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, niveau 4
- Ondersteuning aan cliënten met (verstandelijke) beperking in hun omgeving > Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, niveau 4
- Coördinatie en organisatie in de GHZ > Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, niveau 4
- Kwaliteitszorg en werkbegeleiding in de GHZ > Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, niveau 4
- Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg > Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, niveau 4

Het kwalificatiedossier maatschappelijke zorg is herzien en door het ministerie van OCW opnieuw vastgesteld. Het onderwijs schrijft studenten op de nieuwe opleiding in per

augustus 2022. De mbo-certificaten op basis van het huidige kwalificatiedossier worden voor die tijd ook herzien. Vanaf aug 2022 kan er geen opleiding meer gestart worden op basis van de oude mbo-certificaten.

Zijn er ook mbo-certificaten beschikbaar voor verpleegkundigen?

Voor mbo-verpleegkundige zijn er geen mbo-certificaten. Dit heeft te maken met de wettelijke beroepsvereisten vanuit de Wet BIG en Europese eisen die aan mbo-verpleegkundigen worden gesteld. Op dit moment loopt er in opdracht van het ministerie van OCW een project verkorte opleiding VP voor zij-instromers. Daarin onderzoeken we hoe binnen de kaders van wet BIG toch verkorte opleidingen aan kunnen bieden. Bureau STERK voert een project uit met een zorginstelling en Opstap om verpleegkundige te kwalificeren via EVC.

Is dit alleen toegankelijk voor BBL- of ook voor BOL-studenten?

Het is vooral een BBL-route. BOL is initieel onderwijs en daarmee aan allerlei regelgeving onderworpen. De studenten die vroegtijdig uitstromen zonder diploma kunnen wel een mbo-verklaring meekrijgen.

Kun je een dergelijk traject individueel volgen?

Dat kan, maar is vrij kostbaar. We zitten in de beginfase, de trein moet nog goed op gang komen.

Wordt het behalen van een certificaat alleen gebruikt om toegang te krijgen tot een verkort traject naar een volledige kwalificatie?

Een certificaat hoeft niet uitsluitend te worden ingezet om toegang te krijgen tot een (verkort) traject naar een volledige kwalificatie. Het biedt wel die mogelijkheid.

Is EVC veel werk?

Dat hoeft niet. Door met een instrumentenmix te werken waarbij meer mondeling wordt beoordeeld (cgi) en kandidaten minder verslagen van hun gedrag hoeven op te stellen kan een EVC-traject compacter worden en minder belastend voor de deelnemer.

Wat is de geldigheid van ervaringscertificaten?

Die worden landelijk erkend door VGN, Actiz, SBB, de examencommissies van scholen en alle ministeries.

Wat als ik als werkgever wil weten waar een medewerker staat die geen opleiding wil gaan doen, kan ik dan wel een verkort evc inzetten hiervoor?

Zeker! Resultaat kan zijn 'ervaringscertificaat' eventueel verzilverd naar mbo-diploma. Het doel van EVC is ook het in kaart brengen waar iemand staat ten opzicht van een bepaalde (opleidings)standaard (wat beheerst hij/zij) en voor welke onderdelen moet hij/zij zich nog ontwikkelen om het loopbaandoel te realiseren. Dat kan via onderwijs, praktijkleveren, coachen, et cetera.

Kun je op ieder moment hiermee starten?

Ja, in de regel kun je op elk moment met een EVC-traject starten.

Wordt een EVC voorgelegd aan de examencommissie van het ROC waar je mee samenwerkt?

EVC levert een ervaringscertificaat op. Dat kan voor een heel kwalificatiedossier of voor de onderdelen (werkprocessen) die horen bij een mbo-certificaat. Als de deelnemer of de opdrachtgever dit wil, kan het ervaringscertificaat voor verzilvering worden ingediend bij de examencommissie van een erkende opleider. Als het gaat om het behalen van een mbo-certificaat kan de examencommissie een mbo-certificaat afgeven op basis van het ervaringscertificaat. Het is belangrijk om hier vooraf goede afspraken over te maken. Dat is ook zo vastgelegd in de EVC-code 3.0.

Er zit een juridisch risico in welke bevoegdheden bij welke functie horen, oftewel: ze zijn wellicht wel bekwaam, maar niet bevoegd (want niet in bezit van specifiek kenmerk van de functiebeschrijving: het diplomaniveau).

Dat geldt vooral voor voorbehouden handelingen. Deze mogen niet zomaar door iedereen (zelfstandig) worden uitgevoerd. Voor de overige werkzaamheden geldt dat iemand moet kunnen aantonen deskundig te zijn. Zie ook factsheet van Actiz.

Hoe zou je een functie kunnen vertalen naar welke leereenheden die functie vraagt?

Bijvoorbeeld door naar de taken en handelingen te kijken die iemand moet kunnen uitvoeren en die via een matrix te matchen met eenheden.